

**Dromen
voor onze Wereld**

**Samen onderweg
(oecumene)**

ROND DE KERK

Protestantse Gemeente Nuenen - 45^e jaargang nr 5, september/oktober 2017

De PGN

De Protestantse Gemeente Nuenen (PGN) wil een open en gastvrije gemeente zijn, waar iedereen zich thuis mag voelen en welkom mag weten. Het kerkgebouw De Regenboog bevindt zich aan de Sportlaan 5 in Nuenen. De zondagse kerkdiensten beginnen doorgaans om 10.00 uur. Iedere donderdag kunt u van 10.00 – 12.00 uur terecht bij het Open Huis in De Regenboog voor een kop koffie of thee.

De website van de PGN vindt u op:
www.pgn-nuenen.nl

Het jaarthema

– *Dromen voor onze Wereld* –

De activiteiten van de gezamenlijke Nuenense kerken staan in het nieuwe seizoen in het teken van *Dromen voor onze wereld*. Wat wensen wij elkaar, onze wereld en onze kerken toe? Wat hopen en verwachten wij voor de toekomst? En hoe kunnen wij ons daar zelf voor inzetten?

We zullen ons hierbij laten inspireren door profeten van vroeger én nu. Wat hadden de bijbelse profeten voor ogen als ze spraken over een nieuwe, rechtvaardiger wereld? En welke dromen reiken zoekers en zieners van vandaag ons aan? Hoe kunnen zij inspireren en aanzetten tot handelen met het oog op een mooiere toekomst?

Juist in deze onrustige tijden willen we samen nadenken over de kansen die er voor kerken, samenleving en onszelf liggen. *Dromen voor onze wereld* nodigt ons daartoe uit!

Kerkelijk Bureau

Houd uw kerk op de hoogte. Is er een wijziging in uw gezinssamenstelling door geboorte, huwelijk of overlijden, of gaat u of een gezinslid verhuizen? Geeft u dit dan s.v.p. door aan het kerkelijk bureau.

Het kerkelijk bureau is bereikbaar per e-mail:
✉ kerkelijkbureau@pgn-nuenen.nl

Voor dringende zaken:
Inge Huizing ☎ 283 4312

Foto's van de voorkant:
Grote foto: Bas Smouter, muurschildering Belfast
Rechts boven: Carel Haisma
Midden en rechts onder: Bas Smouter

Rond de Kerk

'Rond de Kerk' is het kerkblad van de PGN en verschijnt in het seizoen 2017-2018 zeven maal, te weten in september, oktober en december 2017 en in januari/februari, maart, mei en juli 2018.

Redactieadres:

Jan Monicxgaarde 7, 5671EA Nuenen,
☎ 2811169, ✉ kerkblad@pgn-nuenen.nl

De redactie bestaat uit: Cathrien Harts, Jaap Kiel, Henk Meulman, Helma de Waardt en Loes Wijnoltz. Vrijwilligers van de reprogroep en de nietgroep zorgen ervoor dat de contactpersonen Rond de Kerk kunnen rondbrengen.

Vragen over bezorging bij het kerkelijk bureau. De sluitingsdatum voor de kopij staat onderaan deze pagina. Met nadruk vermelden we, dat de kopij **vóór 19.00 uur** bij de redactie moet zijn! Vanwege de beperkte ruimte verzoeken wij u dringend om inhoudelijke bijdragen niet langer te maken dan 500 woorden en mededelingen niet langer dan 250 woorden. Meegeleverde plaatjes en foto's graag minimaal 1Mb of 300 dpi, aan te leveren als afzonderlijke jpg of png. Aanlevering van kopij uitsluitend via e-mail. De redactie houdt zich het recht voor om artikelen in te korten, te corrigeren of te weigeren. Anonieme inzendingen worden niet geplaatst.

Van de redactie

In dit eerste nummer van het seizoen 2017-2018 met als jaarthema 'Dromen voor onze wereld' blikken we vooruit. Het startweekend met een feestelijke middag en avond, de Startzondag en het nieuwe Seizoensprogramma. Ook is er het naderende afscheid van onze predikant Christien Crouwel. Het nieuwe seizoen gaat echt beginnen!

Het thema voor dit nummer is Samen Onderweg (oecumene), ook daarover kun je dromen, mijmeren en filosoferen. Sterker nog, je mag en je moet je misschien wel afvragen: samen onderweg waarheen en wat vraagt dat van mij? En is dat een samen onderweg, optrekken met de ander, met respect en in vertrouwen, gezien en gehoord? Waarin ben je dan samen onderweg? Door wie en wat laat de één en de ander zich inspireren, ook wel bezielen? In dit nummer delen we ook weer het leven, want als je samen onderweg bent, dan deel je het leven en deel je ook het geloof in het leven.

We wensen iedereen een vruchtbaar 'samen onderweg' en tot slot een quote van Loesje: Waarom moeilijk doen als het samen kan?

Sluitingsdatum kopij: 11 oktober 2017
Verschijningsdatum: 23 oktober 2017
Volgende verschijningsdatum:
11 december 2017

Rond de Kerk

45^e jaargang nr. 5 september/oktober 2017

Redactie: ☎ 2811169

✉ kerkblad@pgn-nuenen.nl

Meer informatie over de PGN vindt u
op de website: www.pgn-nuenen.nl

Dromen voor onze Wereld

Samen onderweg (oecumene)

Oecumene

Als Nuenense Kerken zijn we blij met onze oecumenische samenwerking. We vinden het fijn om als Parochie en Protestantse Gemeente samen op te trekken, van elkaar te leren en te groeien in geloof en begrip voor elkaar. Met alles wat ons verbindt en waarin we juist verschillen.

Maar wat betekent 'oecumene' nou eigenlijk? Het woord is afgeleid van het Griekse woord oikoumenè. Letterlijk betekent dat 'bewoonde wereld'. Daarmee werd in het oude Griekenland de tegenstelling aangegeven tot de (relatief) onbewoonde wereld. Later kreeg het woord de meer politieke en culturele betekenis van 'beschaafde wereld', als tegenstelling tot 'het barbarendom'. De Romeinen namen dit begrip over en in die betekenis komen we het ook tegen aan het begin van het bekende kerstevangelie: 'In die dagen kondigde keizer Augustus een decreet af dat alle inwoners van de oikoumenè (dus: het beschaafde, Romeinse rijk) zich moesten laten inschrijven.

Nog weer later werd de term gebruikt om de eenheid van de Katholieke Kerk over de wereld aan te duiden. Daarom worden de grote concilies, van de eerste in Nicea (325) tot en met het Tweede Vaticaans Concilie (1962 - 1965), in de Katholieke traditie ook wel oecumenische concilies genoemd.

Inmiddels wordt, binnen het wereldwijde christendom, met het woord oecumene de samenwerking tussen de verschillende christelijke denominaties bedoeld, met name die tussen de Rooms-Katholieke Kerk, de kerken van het Oosten en de kerken van de Reformatie.

Soms heerst de gedachte dat die samenwerking als doel heeft om uiteindelijk één grote kerk te worden, waarin alle verschillen zouden zijn verdwenen. Persoonlijk denk ik daar anders over. Ik denk dat juist verschillen het leven kleurrijk en boeiend maken. Zolang die verschillen geen reden zijn om mensen uit te sluiten of onheus te bejegenen.

Oecumene is, wat mij betreft, als een feestelijke maaltijd, waarbij iedereen hapjes en gerechten uit de eigen keuken meebrengt om anderen van te laten proeven. 'Kijk, dit gerecht is nog van mijn overgrootoma! Na al die jaren nog steeds onveranderd.' 'Proef eens, dit recept hebben we onlangs zelf bedacht!' Zo leren we niet alleen het beste van elkaars tradities te begrijpen en waarderen, maar ook nieuwe wegen te bewandelen. Als een bonte groep bewoners van Gods wereld.

Ds. Christien Crouwel

Samen Onderweg

– Alleen ga je sneller, samen kom je verder –

De redactie van RdK heeft Annet Veeneman van de werkgroep 'Oecumenische Vieringen' gevraagd iets over zichzelf te vertellen, waar het allemaal begonnen is met Samen Onderweg en wat voor een rol dat in haar leven heeft gespeeld. Jaap Kiel heeft Annet geïnterviewd.

"Ik ben opgegroeid in een tuindersdorp onder de rook van Rotterdam, waar gereformeerden, hervormden en katholieken in hun beslotenheid naast elkaar leefden. Ook had je er de 'heidenen', die hun auto op zondag wasten. "Hun zondagse eredienst, God snapt dat wel", zei mijn vader dan. Ik moest er altijd vreselijk om lachen".

Haar moeder kwam uit het onderwijs en had haar geleerd om altijd te kijken naar het verhaal áchter ieder kind, iedere mens. Waarom doet iemand, zo als-ie doet? Haar vader, zelfstandig ondernemer, had haar geleerd om iedere mens en iedere situatie met vertrouwen en openheid tegemoet te treden. "Ik ben dankbaar dat mijn ouders mij zo'n solide basis hebben meegeven".

Annet vervolgt haar verhaal met te zeggen: "Bij oecumene gaat het nu juist om angst versus vertrouwen. Angst brengt een oordeel voort. Je kadert jezelf en de ander in. En ieder oordeel staat een echte ontmoeting met de ander in de weg. Benader je de ander vanuit vertrouwen of vanuit angst? Wat heb je te verliezen?".

Toen ze zestien was, gebeurde er iets wat een behoorlijke impact heeft gehad. Haar oma overleed. Tussen de condoleancekaarten zat een brief van de zus van Godfried Bomans. Annet vroeg haar of ze een keer langs kon komen. "Ik had als tegenhanger van de drukte thuis, een grote behoefte aan rust. Mijn ouderlijk huis was een duiventil. Het was er nooit rustig, mijn ouders holden maar door. Bij de Benedictinessen in Valkenburg vond ik de STILTE. Er ging een nieuwe wereld voor mij open", zo zegt Annet. Het zou het begin worden van een levenslange zoektocht naar meer diepgang, meer stilte. "Zo kwam ik daarna terecht bij de Franciscaanse samenwerking, die weekenden organiseerden voor 'zoekers'. Rond 1980 kwam ik in aanraking met het zenboeddhisme bij de Trappisten in Zundert. Vervolgens ben ik een tijdje 'op proef' geweest bij de Trappistinnen in Berkel-Enschot. Leve de stilte! Maar ja... geen man, geen kinderen? Ik trouwde en kreeg twee prachtige dochters." In 1982 liet ze zich uitschrijven bij de PKN en sloot ze zich aan bij de studentengemeente in Rotterdam en later bij de Eindhovense studentenkerk.

Maar de zoektocht gaat verder. Annet: "Met ons gezin hebben we vier jaar gewoond in een Ghandiaanse gemeenschap. Twee jaar in een middeleeuws klooster in Frankrijk (Communauté de l'Arche de St. Antoine) en twee jaar in Handel (Gemert). De gemeenschap was geen doel op zich, maar een middel om ons aan elkaar te spiegelen en te groeien in geweldloosheid. Navelstaren? Nee, hard werken om het conferentieoord draaiende te houden. Maar wel binnen een weldadig ritme met een vaste momenten voor gebed, meditatie, yoga en onderlinge uitwisseling en verdieping. Ora et Labora (= Bid en Werk) (Google: Vuurgebed – Lanza del Vasto). Dat is in je eentje veel lastiger in te bouwen in je dagelijkse routine."

"Als je 't hebt over oecumene, dan betekent dat voor mij ook ruimte voor de dialoog met het boeddhisme. We kunnen veel leren van boeddhisten, die al duizenden jaren ervaring hebben met 'mindtraining': leven 'in het NU', mantra's, ademhaling, je geest helemaal leeg en zuiver maken. En toch volop in het leven staan. Als protestant ben ik opgegroeid met 'Het Woord'. Wat me aanspreekt bij het Katholicisme is de gevoeligheid voor de beeldtaal van rituelen en symbolen, die rechtstreeks tot de ziel spreken. Daar heb ik mijn ambacht van gemaakt: ritueelbegeleider bij

afscheid. Samen met de nabestaanden werken we toe naar een persoonlijk afscheid met eigentijdse symbolen en rituelen, al dan niet met een 'religieus' accent. Jammer dat mijn ouders dit niet meer kunnen mee maken."

"Een paar jaar terug ben ik in Nuenen gaan wonen en weer lid geworden van de PKN. Eigenlijk een stap terug, maar ik voel me hier thuis en dan is de keus snel gemaakt. Gelukkig was daar de werkgroep Oecumenische vieringen, waar ik me snel bij heb aangesloten. Ook al zijn er zeker nog verschillen met de rooms-katholieken, (deelname aan de eucharistie, de positie van de vrouw, het huwelijk en echtscheiding), laten we vooral ons overeenkomsten VIEREN en samen onderweg gaan. Alleen ga je sneller, samen kom je verder."

Quiz

De redactie vond een oecumenische quiz op internet, van een kerkgemeenschap uit Enschede. De antwoorden staan op pagina's 8 en 9.

1. Welke denominatie past bij welke typering? a. Evangelisch b. Katholiek c. Protestants

Religieus terrein	Denominatie 1	Denominatie 2	Denominatie 3
Karakter	Ritueel	Rationeel	Relationeel
Kernvraag	'Ben je gedoopt?'	'Wat geloof je?'	'Hoe is je relatie met God?'
Geloofsmedium	Zintuigen	Taal	Gevoel

2. Wat betekent 'oecumene'?

- a. Een gelijke richting
- b. De bewoonde wereld
- c. Het gemeenschappelijk huis
- d. Het gezamenlijk belijden
- e. Samen onderweg zijn

3. Wat is het aantal aanhangers van het christendom wereldwijd?

- a. 1 miljard
- b. 1,5 miljard
- c. 2 miljard
- d. 2,5 miljard

4. Aan welke gelegenheid ontleent het protestantisme zijn naam?

- a. Publicatie van 95 stellingen van Luther (1517)
- b. Rijksdag van Speyer (1529)
- c. Godsdienstvrede van Augsburg (1555)
- d. Vrede van Westfalen (1648)

5. Wat zijn traditioneel de favoriete perpermunt merken van de protestante kerken?

- a. Faam
- b. Wilhelmina
- c. King
- d. Tiger

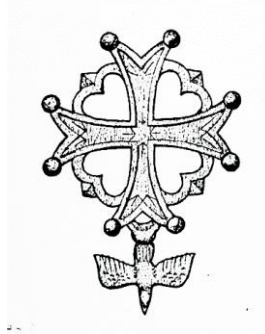
6. Hoeveel pausen zijn er in totaal geweest?

- a. 184
- b. 256
- c. 308
- d. 423

7. Waarvan is Isidorus van Sevilla de beschermheilige?
- a. Boekdrukkers
 - b. Hopeloze gevallen
 - c. Internet
 - d. Juristen
 - e. Wetenschap

8. Hoe heet dit kruis?
- a. Andreas kruis
 - b. Hugenoten kruis
 - c. Lotharings kruis
 - d. Maltezer kruis

Fons Jansen

Fons Jansen, geboren op 12 oktober 1925 en overleden op 23 maart 1991, werd bekend als cabaretier nadat op 6 mei 1962 'De lachende Kerk' in première ging. Na 'De lachende Kerk' volgden nog vijf cabarets. Het begon met 'Hoe meer zielen' in 1965, dat de oecumene als thema had. Fons Jansen had een select publiek (dat hij zijn 'fonspatiënten' noemde) en zijn humor kenmerkte zich door milde ironie, spitsvondige woordspelingen en maatschappijkritiek. Omdat dit nummer van Rond de Kerk het thema 'Samen op weg (oecumene)' heeft vond de redactie het onderstaand gedeelte uit zijn conference uit 1973 wel toepasselijk.

Conference: Gemengde verkering

Ze hebben mij al gevraagd: Hoe kom je nou ineens aan al die protestantse kennis. Maar dat is spelenderwijs gegaan. Ik heb een tijdje een gemengde verkering gehad. Ongeveer twee jaar was ik gemengd verkeer. Verkeerd gemengd, dat kan ook ja. Hoe dan ook, dan kwam ik wel eens in zo'n protestantse kerk. Ik moet u zeggen, dat is voor de buitenstaander even wennen. Preken van een uur. Gelukkig was ik te laat. Ik stootte mijn buurman aan en ik vroeg: Hoe lang is-ie al bezig? Drie kwartier. Waar gaat het over? Heeft ie nog niet gezegd.

Het was wel een merkwaardige predikant. Op een gegeven moment zegt ie: Broeders en zusters, in de meeste gemeenten is het zo, dat de helft van de gemeente meelevend is en de andere helft van de gemeente er niets meer aan doet. Bij ons is dat godzijdank andersom. En de teksten van de liederen. Zeer ketters. Ik heb niet meegezongen. Ik heb voor mijn geweten niet mee kunnen zingen. Stel u voor, ineens werd er afgeroepen: Na de dienst zullen wij zingen te Betlehem is geboren nummer drie.

En je zit niet lekker in een kerk waar je niet thuis hoort. Je kent de orde van dienst niet, je slaat flaters, je maakt blunders. Ik weet nog dat er gezegd werd: Sta op - ik sta meteen op - Jerusalem - ben ik maar weer gaan zitten. Andersom is ook niets, want ik heb vroeger eens in een apostolische bui een onkerkelijk persoon meegelokt naar een plechtig lof, zo'n avonddienst, want ik dacht ach, zo'n onkerkelijk persoon, alles wat zo'n man nodig heeft is lof zei ik ook: All you need is love. Ja, ik in mijn onschuld, ik dacht, dat zal die man imponeren, maar het tegendeel was het geval, een ramp, een paniek Stel u dat voor. Het onkerkelijk persoon zit aanvankelijk rustig naast mij in de bank, op het altaar staat de pastoor, in het lang - het is avond, waarom niet? -. De pastoor staat te zwaaien met het wierookvat, opeens rent dat onkerkelijk persoon naar voren, zo dat altaar op en zegt tegen de pastoor: Mevrouw, uw tasje staat in brand.

Nee, in een kerk waar je niet thuis hoort moet je niet komen. Ik ben ook niet meer in die protestantse kerk geweest. Maar dat had een heel andere oorzaak. De verkering is namelijk niet gemengd gebleven. Onze pastoor had hogelijk bezwaar tegen het gemengde huwelijk. (...) Oecumene was ook niet zijn sterkste zijde. Ik heb persoonlijk de pastoor helemaal oecumenisch voorgelicht. Over de Wereldraad van Kerken, over Visser 't Hooft ik zeg: Dat is een belangrijk man, die naam moet u goed onthouden

Ach, zei pastoor, dat is niets nieuws, bij de eerste christenen was toch al een visser het hoofd? En ziet ge dan niet, als die protestantse kerken uitgaan, die mensen kijken allemaal bedrukt, dat is bij ons toch heel anders.

Ik zeg: Wiedes, bij ons zijn ze blij dat het afgelopen is. Nou, ik kon praten als Brugman, maar het meisje zou en moest katholiek worden. O ja, toen moest ze worden overgedoopt. En ze zei nog: Ik ben geen prinses. Maar ze moest worden overgedoopt. (...) Het eerste wat dat meisje vroeg was dit: Wat moet ik aan bij de doop. Ik zeg: Doe iets leuks aan. Ze zegt: Wat hebben jullie aan bij de doop. Ik zeg: Nou, meestal luiers. En hele discussies in de familie - zo'n familie blijft uiteraard gemengd, je kunt maar niet aan het bekeren blijven - over de vraag: Aan welke hand moet nu de ring.

Want dat is in Nederland even principieel geregeld! Verschillende gezindten dragen de trouwring aan andere handen. Ziet u in Nederland iemand met de ring aan de linkerhand, dan kan dat van alles zijn. Dit kan zijn katholiek getrouwd, maar het kan ook zijn protestants verloofd, dat is naar keuze. Dus als je goed nagaat, kunnen twee verloofden in Nederland een huwelijk sluiten door van geloof te veranderen.

Zie je iemand met de ring rechts, dat is dan protestants getrouwd of katholiek verloofd. En aan iedere hand een ring, dat is iemand die van het geloof is afgevallen maar die kon hem er niet meer afkrijgen. Twee ringen aan de linkerhand: een weduwnaar van rooms-katholieke huize. De man gaat zich verlobben met een katholiek meisje: hup, rechts nog een ring. De verloving raakt uit, hij verlooft zich met een hervormd meisje: drie ringen aan de linkerhand. Nu aan de rechterhand ook nog drie, dat raadt u niet meer. Weet u wat dat is? Een onkerkelijke juwelier die bang is dat er ingebroken wordt. En helemaal geen ring, dat is ook spannend. Dat kan nog alle kanten uit. Dat is eigenlijk heel veelbelovend. Dat kan van alles zijn. Een bisschop op vakantie. Het kan ook zijn: de eeuwige vrijgezel. Zijn vader was het ook.

Ach, al die geloven en kerkgenootschappen. In Nederland hebben we er vijfhonderd. En het worden er steeds meer, want als er twee samengaan heb je er drie: het verenigde kerkgenootschap en de twee vorige. Net als bij de voortplanting. En al die kerken hebben waarheden. Maar wat moet een armzalig mens met waarheden

De mensen vragen liefde, warmte, niet meer eenzaam zijn, geen pijn meer, niet meer bang zijn en ze willen niet dood. Maar kerkgenootschappen hebben alleen maar waarheden. "Ik heb waarheden, ik heb nog hele mooie waarheden, ik heb nog hele mooie waarheden."

De mens die tracht te bewijzen dan zijn geloof beter is dan dat van een ander, verstaat de zin van de godsdienst niet.

Hoeveel verscheidenheid tussen de godsdiensten er ook mag bestaan, de drijfkracht van allemaal is dezelfde: het menselijk hart ontvankelijk maken en voorbereiden voor de goddelijke liefde.

Inayat Khan

Indiaas musicus, schrijver en filosoof 1882-1927

Dé katholiek bestaat niet...

Door Peter van Overbruggen

Iedereen herinnert zich de uitspraak van (destijds nog) prinses Máxima: “Dé Nederlander bestaat niet.” Zij kreeg hierop veel verontwaardigde reacties, want ze zou onze nationale identiteit ontkennen, met alle voor Nederland zo kenmerkende en verbindende kernwaarden. Maar als de beledigde Nederlanders haar hele tekst goed hadden gelezen, was hen duidelijk geworden wat ze eigenlijk bedoelde. Mensen binnen een gemeenschap zijn allemaal uniek, met een eigen geschiedenis, verschillende opvattingen en gewoontes. In die zin bestaat dé Nederlander, als maatstaf voor iedereen, niet. Maar ondanks die verscheidenheid kunnen we met respect voor elkaar samen-leven. Nu wil ik, met een kleine variatie, deze gedachtegang doortrekken naar mijn kerk en stel vast, dat dé katholieke identiteit niet bestaat.

Vele zielen, één gedachte

Het is nog niet zo lang geleden, laten we zeggen tot in de vroege jaren zestig, dat de katholieke kerk een vrij homogene gemeenschap vormde, althans naar buiten toe. Dat gold eigenlijk voor alle katholieke gemeenschappen in Europa en de wereld. We wisten allemaal precies wat we moesten denken (én geloven) en aan welke regels we ons moesten houden. We gingen om met ‘soortgenoten’ en hadden meestal aan een half woord genoeg om te weten wat er bedoeld werd. We kwamen immers allemaal uit hetzelfde nest, waren op nagenoeg dezelfde manier opgevoed en bleven meestal in onze eigen kring leven en werken. Er werd voor ons gedacht en ons leven was helder en overzichtelijk ingericht. Die eenheid in denken en handelen was overigens voor velen misschien vooral een kwestie van cultuur(dwang) met een religieus sausje. Want hoe is het anders te verklaren, dat later zoveel zo snel de kerk verlieten...?

Van volkskerk naar ‘restkerk’

Hoe bevrijdend was het, toen – in de jaren zestig - de ramen en deuren werden opengezet, niet alleen in de maatschappij, maar ook in de kerk. Er kwam leven in de brouwerij, aangename reuring zou je het kunnen noemen. Latijnse liturgie werd vervangen door verstaanbare teksten en liederen in de landstaal. Maar doordat het oude keurslijf van geloofsregels en de ‘sociale’ dwang tot kerkgang steeds losser werden, verdween ook de vanzelfsprekendheid om bij een ‘institutionele’ kerk te horen, laat staan wekelijks een viering bij te wonen. Die veranderingen zijn gigantisch snel gegaan, vooral in Nederland. De volkskerk van vroeger is of lijkt op z’n minst een (letterlijk) grijze ‘restkerk’ geworden. Ik gebruik dat woord met enige aarzeling, omdat onze nieuwe bisschop, Gerard de Korte, een paar jaar geleden de gedachte aan een ‘heilige rest-kerk’ zeer onkatholiek noemde. Hij doelde daarbij op het overblijven van een exclusieve groep van ‘heilige orthodoxen’ en het uitsluiten van andere vitale geloofsgroepen. Katholiek komt immers van ‘kata holos’ (volgens het geheel) en betekent dus ‘algemeen’. Terecht dat De Korte – in de lijn van paus Franciscus – een pleidooi houdt voor een ‘inclusieve kerk’. Geen muren bouwen, maar bruggen. Hoe dan ook, de kerkelijke insider én de buitenstaander ervaren en zien dat die groep van ‘restgelovigen’ wel zeer klein geworden is. En nu komt de vraag: wie zijn die die katholieken die zich nog betrokken voelen bij hun kerk? Wat zoeken zij daar, of liever: wat vinden zij er? Kennen we hun religieuze identiteit? Met andere woorden: bestaat die katholiek nog wel?

Kijken in de ziel

Om te beginnen denk ik, dat de katholiek zich niet (meer) zo gemakkelijk laat kennen. De redelijk gesloten gemeenschap van vroeger is veranderd in een samenleving waarin weliswaar veel met moderne en ‘sociale’ media gecommuniceerd wordt, maar die ook gaandeweg individualistischer geworden is. Ook geloven, bij een kerkgenootschap horen, is steeds meer een privézaak geworden. Katholieken zijn sowieso al niet gewend om openlijk over hun geloof spreken. Met de toenemende ontkerkelijking om ons heen is de animo om over je eigen religiositeit naar buiten te treden, bepaald niet toegenomen. Terwijl velen zich via de media publiekelijk blootgeven in niets verhullende reality-tv, vrijmoedig twitteren of non-stop appen, laten we onszelf steeds minder écht in de ziel kijken. De vraag is: hoe erg is dat?

Ieder voor zich en God voor ons allen?

In onze Nuenense parochie is - in samenwerking met de Protestantse Gemeente Nuenen – een kleine, maar vitale gemeenschap van christenen actief. In die groepen zitten doeners en denkers, kerkgangers en in elk geval veel kerkbetrokkenen. Waarom ze voor hun eigen gemeenschap en voor mensen daarbuiten actief zijn, vragen ze zich (gelukkig) niet iedere dag af. Ze ‘doen het gewoon’. Toch zullen al die mensen niet door precies hetzelfde gedreven worden. Hoe denken zij over ethische kwesties, als euthanasie en abortus of over opvang van vluchtelingen? Hoe ervaren zij een zondagse kerkdienst, wat motiveert en inspireert hen daarbij, wat verwachten ze daarvan? Zoeken ze een moment van verbinding met God, contact met gelijkgezinden? Komen ze om bezield te raken door mooie zang, een inspirerende preek, oude rituelen of juist een eigentijdse thema- of jongerenviering?

Ik denk dat we op deze vragen een veelvoud van antwoorden zouden krijgen, die even variabel zijn als het aantal respondenten. Maar we staan niet met een enquêteformulier bij de uitgang van de kerk om opinies te peilen. Bovendien: is het wel belangrijk om het antwoord te weten? De kerk is immers geen supermarkt waarin de klanten op al hun wenken bediend moeten worden. Bovendien, als het kerkvolk zo divers is, kun je ook nooit aan alle wensen voldoen. Aan de andere kant: een pastor, een voorganger die met twee benen op de grond staat en ook tussen de mensen, weet hoe hij kan inspireren. Hij (met wie ik in alle gevallen ook ‘zij’ bedoel) zal zich ook realiseren dat de kerk altijd met de tijd meegaat: *ecclesia semper renovanda est, de kerk moet steeds vernieuwd worden*. Hij weet dat sommige tradities gekoesterd worden, dat deze aan mensen houvast en troost kunnen geven. Hij weet ook dat de taal en de vormen die hij gebruikt toegankelijk moeten zijn en aangepast aan de omstandigheden. En tot slot: dat de geest in vele talen en vormen kan verschijnen en dat iedereen dát inspirerende geluid waarneemt dat hij kan bevatten en dat bij hem past.

Elk wat wils

Het nastreven van strikte eenvormigheid is - wat mij betreft - voorgoed verleden tijd. Ik gun ieder van ganser harte zijn ‘kinderlijk’ geloof van vroeger, ik respecteer de voorkeur voor de oude rituelen en bewonder ook de voorgangers die op eigentijdse wijze en in gewone taal mensen kunnen benaderen en aanspreken. Simpel gezegd: er is voor elk wat wils. Of in bijbelse taal: *In het huis van mijn vader zijn vele woningen*. Natuurlijk laten we ons niet meer voorschrijven wat we en hoe we moeten geloven en vieren. Daar hebben we geen boodschap meer aan. Ook onder die zogenoemde ‘restgelovigen’ heerst geen eensgezindheid in denken en geloof beleven. Integendeel, er is binnen én buiten deze groep een enorme rijkdom aan gedachten, beelden en inspiratiebronnen die kunnen klateren als een blijde boodschap.

Máxima zei destijds terecht: *“Nederland is te veelzijdig om in een cliché te vatten”*. Godzijdank geldt dat ook voor ‘de katholieke’.

[Redactie: dit stuk is eerder verschenen in het Parochieblad. De auteur heeft het op verzoek van de redactie iets ingekort].

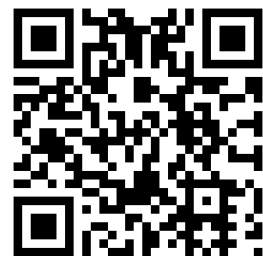
Een beetje historie

tinyurl.com/ronddekerk19

Samen moeten we het doen

tinyurl.com/ronddekerk20

Op pad

tinyurl.com/ronddekerk21

Antwoorden quiz

1. B – C – A, Katholiek, Protestants, Evangelisch
2. B. de bewoonde wereld
3. **Christendom:** 2,4 miljard

- Rooms Katholicisme: 1,27 miljard
- Protestantisme: 740 miljoen
 - Lutherisme: 80 miljoen
 - Calvinisme/presbyterianisme: 80 miljoen
 - Anglikanisme: 85 miljoen
 - Baptisme: 90 miljoen
 - Pinksterbeweging inclusief apostolieten: 150-400 miljoen (schattingen)
 - Afrikaanse onafhankelijke christelijke kerken: 110 miljoen
 - Methodisten: 80 miljoen
 - Jehova getuigen: 8,2 miljoen
 - Mormonisme: 15 miljoen
 - Adventisten: 22 miljoen

- Oosters Orthodox: 240 miljoen
- Overige christelijke groeperingen: 5 miljoen

Islam: 1,8 miljard

- Soennisme: 1,35-1,62 miljard
 - Salafisme/fundamentalisme: 50 miljoen
- Shiisme: 180-234 miljoen (schattingen)
- Druzen: 600.000
- Ibadisme: 1,45 miljoen
- Ahmadiyya: 10 miljoen
- Overig zoals Koranisme, Soefisme e.a.

Verder zijn er nog een groot aantal kleinere geloven, sekten, stromingen etc.

4. **Protestatie van Speyer.**

Een belangrijke omwenteling vond plaats in 1517 met de publicatie van de 95 stellingen van Luther, de aanzet voor de Reformatie. Bij de Rijksdag van Speyer uit 1526, waarin de leiders van het Heilige Roomse Rijk bijeenkwamen, was besloten dat de vorstendommen die de Reformatie hadden doorgevoerd rechtszekerheid verschaft werd en dat alle vorstendommen een vrije geloofskeuze hadden. Toen dit besluit bij de Rijksdag van Speyer van 1529 werd teruggedraaid, protesteerden de lutherse deelnemers. Aan deze Protestatie van Speyer ontleent het protestantisme zijn naam. De 'protestanten' beriepen zich op de individuele geloofsvrijheid. Bij de Godsdienstvrede van Augsburg in 1555 en bij de Vrede van Westfalen in 1648 kwam het tot een territoriale afbakening, waarbij Duitse vorsten hun lutherse, calvinistische of katholieke geloof aan hun onderdanen konden voorschrijven.

5. **A – C. – B., Faam – King – Wilhelmina.**

Traditioneel worden pepermuntjes in Nederland veel in de protestantse kerken gebruikt. De kunst was daarbij om in de kerk zo met je pepermunt om te gaan dat je met 1 snoepje de hele preek uit kon zitten. Dat vereiste zoveel aandacht dat de inhoud van de prediking volkomen langs je heen ging. Soms duurden de preken zo lang dat de wedstrijd wel verloren moest worden, maar ook daarvoor hadden sommigen een aparte techniek ontwikkeld. Er waren ook mensen bij wie het in het geheel niet ging om de smaak, maar die het tweede deel van het woord (munt) letterlijk namen en het pepermuntje bij wijze van offer in de collectezak deponeerden. Het merk pepermunt maakte ook nog uit voor de kerk. In de Nederlands Hervormde Kerk werd vooral Faam gegeten, terwijl in de Gereformeerde Kerk King populair was. Reden hiervoor was dat je op King pepermunt langer kon zuigen dan op Faam. In de Gereformeerde kerken duurde de preek namelijk langer dan bij de Hervormde kerk. Bij de 'zwaardere' Hervormde kerken geeft men de voorkeur aan Wilhelmina, waar je nog langer mee kunt doen. In de Rooms-Katholieke Kerk wordt traditioneel geen pepermunt gegeten, omdat Katholieken tijdens de H. Mis ter communie gaan. Zij dienen namelijk vanaf een uur voor de communie volledig te vasten, d.w.z.: niets eten en niets drinken.

6. In totaal 308 pausen, van wie: 266 door de Katholieke Kerk erkende, 32 tegenpausen in Rome, 2 in Pisa en 5 in Avignon, 3 wier legitimiteit omstreden is.

Humanisme/agnostisch/atheïsme/anti-religieus: 1.1 miljard (schatting)

Hindoeïsme: 1 miljard

Boeddhisme: 415 miljoen

Chinese traditionele religie: 360 miljoen - geen geunificeerde georganiseerde religie; het bevat elementen van taoïsme, Chinese volksreligie, confucianisme en traditionele religieuze praktijken die niet op religieuze geschriften gebaseerd zijn.

Oorspronkelijke inheemse religies: 300

miljoen - geen geunificeerde georganiseerde religie, bevat een reeks van primair Aziatische traditionele of volkssam-religies, inclusief Sjamanisme.

Afrikaanse traditionele religies: 100 miljoen

- geen geunificeerde georganiseerde religie, bevat traditionele Afrikaanse religies zoals Yoruba, evenals diasporische religies als Santeria en Voodoo.

Sikhisme: 25 miljoen

Spiritisme: 15 miljoen - geen geunificeerde georganiseerde religie, bevat een variëteit aan geloven en praktijken, inclusief Umbanda.

Jodendom: 14.5-17.4 miljoen (schattingen)

Al sinds de derde eeuw kwam het geregeld voor dat er meerdere pausen tegelijk waren. In deze gevallen erkent de kerk een van de pausen als rechtmatig en reduceert de andere daarmee tot tegenpaus. In veel gevallen is echter niet eenduidig vast te stellen of een paus al dan niet rechtmatig was. Sommige pausen die in hun eigen tijd als rechtmatig golden, worden thans als tegenpaus beschouwd of om andere redenen niet meer meegerekend: zo heeft het Vaticaan nog in 1961 'Stefanus (II)' uit de lijst geschrapt.

7. Isidorus is vanwege zijn encyclopedisch werk de beschermheilige van de catalogus, de encyclopedie en (sinds 2003 onofficieel) het internet. Hij wordt afgebeeld met een inktpot, een ganzenveer en een boek. Soms draagt hij vanwege zijn prediking een bijenkorf bij zich. Tegenwoordig wordt hij ook afgebeeld met een computer of een toetsenbord. Johannes is beschermheilige van de boekdrukkers, Judas Tadeus van de hopeloze gevallen. De juristen hebben maar liefst drie beschermheiligen: Fidelis, Ivo en Thomas. De wetenschap moet het zonder beschermheilige doen.
8. Het Hugenotenkruis is historisch gezien het herkenningsteken van de protestantse gemeenschap. Het heeft als hoofdbestanddeel het Maltezer kruis van de ridders van Malta, een geestelijke ridderorde uit de middeleeuwen. De vier gelijke armen vertonen een wijd uiteenlopende top. Het Maltezer kruis werd door de Hugenoten geadopteerd, omdat ze hun christen zijn niet wilden laten uitbeelden door het 'Latijnse', 'Roomse' kruis. De acht punten staan voor de acht zaligsprekingen uit het Evangelie naar Mattheüs. De armen van het kruis worden verbonden door lilies of harten, symbolen van reinheid en trouw. Het oorspronkelijke aanhangsel onderaan was een traan, die het lijden van de Franse protestanten opriep. In 1688 werd de traan vervangen door een duif, zinnebeeld van de Heilige Geest. De Hugenoten zijn een denominatie van protestanten in Frankrijk, die met name in de 16de eeuw vervolgd geweest zijn. Sedert de 'herstart' van Protestants Nederland – na de oorlogsjaren – heeft de vereniging het Hugenotenkruis als logo gekozen. In het logo van de PKN resteert nog de duif.

Slechts Eén

Elke beker vol lof
elk vat vol gebed,
wordt geleezd
in de grote oceaan,
waar alle profeten,
alle credo's
alle godsleren
samen stromen.

Als slechts Een is,
slechts Een te prijzen is,
is in wezen alle religie één.

Alle lof gaat op
in het Licht van de Ene
en keert in dit Licht weer
in elke vorm, in elk wezen.

Djelal al-din Rumi
Perzië (in het huidige Afghanistan) 1207-
1273. Zijn tombe bevindt zich in Konya.

REFLECTOR

Een column over religie
en samenleving.

Door Elbert Kamphorst

e.kamphorst19@upcmail.nl – 040-8433926

DE ZOUTPILAAR

Tijdens een van onze reizen door Zuid-Amerika hebben Nanny en ik in een zouthotel geslapen. Het hotel bestaat, inclusief tafels, stoelen en bedden, uit blokken zout die uit het 'Salar de Uyuni' gezaagd zijn. Het meer ligt in Bolivia en lijkt op een enorme sneeuwvlakte. Het zoutmeer beslaat ruim 10.000 km², ligt op een hoogte van 3650 meter en bevat ongeveer 10 miljard ton zout. Hier en daar steken zwarte 'eilandjes' uit het witte oppervlak. Afgestorven koraalriffen, zeebodem, omhooggestuwd door onvoorstelbare geologische krachten. Eilandjes, waarop nu metershoge cactussen groeien.

Over zout is veel te vertellen. Zout beschermt onder meer tegen verrotting en bederf. In landen met een heet klimaat is het van levensbelang en verdwijnen vocht en zout voordat je het weet uit je lichaam. Vandaar dat wij in zulke landen altijd extra water en zout bij ons hadden, want wij hebben diverse keren mensen, bij gebrek aan vocht en zout, tegen de vlakte zien gaan. Tegenwoordig is zout overal verkrijgbaar en heel goedkoop. Er is echter een tijd geweest dat zout goud waard was en onder meer werd gebruikt als betaalmiddel. Voorvoegsels als 'sal', 'sel' en 'sol' slaan waarschijnlijk op die periode, zoals bij de woorden 'sal'aris en 'sol'daat.

Zout komt echter ook in een religieuze context voor. In de Bijbel wordt zout voor allerlei doeleinden gebruikt. Zout diende bv. als straf voor ongehoorzaamheid (Gen. 19:26), maar ook als chemisch wapen (Richt. 9:45), of als toevoeging aan een spijsoffer (Lev. 2:13), bekrachtiging van een verbond (2 Kron. 13:5) of het zouten van een pasgeborene (Ezech. 16:4) en Jezus zegt in Matth. 5 vers 13: "*Gij zijt het zout der aarde*". In Genesis 19:26 gaat het over de vrouw van Lot die in een zoutpilaar verandert en over de verwoesting van Sodom en Gomorra, twee 'verdorven' steden

die, in de buurt van de Dode Zee, op een breuklijn in de aardkorst lagen.

Aan het verhaal in Genesis 19 gaat het verhaal van Genesis 18 vooraf. Abraham en God spelen, als twee marktkooplieden, handjevat om het aantal rechtvaardigen te bepalen dat nodig is om die 'slechte' steden van de ondergang te redden. Het afdingen verliep tenslotte van 50 naar 10 rechtvaardigen. Maar ook tien rechtvaardigen waren niet te vinden... Genesis 18 en 19 bevatten een voor mij merkwaardig Godsbeeld en spelen zich af in een tijd en cultuur waarin vrouwen weinig waard waren. Dat wordt duidelijk als je leest dat Lot zijn dochters aan hitsige mannelijke inwoners van Sodom aanbiedt om zijn (mannelijke) gasten te beschermen. In onze tijd zouden deze kinderen meteen uit huis geplaatst worden en de ouders waarschijnlijk onmiddellijk gearresteerd.

Culturen waarin de vrouw een beperkte waarde heeft bestaan overigens nog steeds. Trouwens, nog niet zo lang geleden was dat in ons eigen land ook zo. Vrouwen hadden geen kiesrecht, werden niet geacht te studeren, werden uitgesloten van bepaalde beroepen, werden ontslagen als ze gingen trouwen en verdienen vaak ook minder. Laten we ons, wat dat betreft, wat bescheidener opstellen. De vrouw van Lot keek tijdens de vlucht nog eens om. Dat had zij niet moeten doen. Zij verstarde en veranderde, volgens het verhaal, ter plekke in een zoutpilaar.

Omkijken is goed, maar het moet niet te lang duren. Het moet je niet het zicht op de toekomst ontnemen. Je hebt mensen die hun hele leven in hun verleden blijven hangen. Zij zijn gijzelnemer en gegijzelde tegelijk. Zij verstarren. Zij worden een zoutpilaar.

Maar of Sodom en Gomorra nu zoveel 'slechter' waren dan onze steden?

Mijn droom

Mijn vrouw Jopie en ik hopen eind september oma en opa te worden. Onze dochter en schoonzoon (Protestants-Christelijk respectievelijk Hindoestaans opgegroeid) verwachten hun eerste kind: een meisje. Ze houden nu al heel veel van haar en dromen over een toekomst samen met hun dochtertje: geloof, hoop en liefde bestaan in elke religie. Voorlopig noemen ze haar Lobi, wat Surinaams is voor liefde; mi lobi joe betekent 'ik houd van jou'.

Wij grootouders dromen mee. Wat zal het leuk zijn, Lobi straks verhaaltjes te vertellen. Er zijn zoveel mooie verhalen; sprookjes over niet-bestaande droomwerelden en geschiedenissen waarvan je niet zeker weet of ze echt gebeurd zijn. Ook de Bijbel zit vol van zulke verhalen. Als kind hield ik er al van (eerlijk gezegd ook van de mythologische verhalen over stoute Griekse goden), en als vader vertelde ik ze graag aan onze kinderen.

Dromen, soms droom ik ook van het leven dat Lobi zal hebben. De generatie van Jopie en mij heeft geleefd in een periode van ongekende vrede en welvaart. En wij hadden dubbel geluk: we groeiden ook allebei op in evenwichtige, liefdevolle families. Als kind besef je nog niet dat dat niet vanzelfsprekend is.

Lobi krijgt ook een goede start. Maar in wat voor wereld zal ze opgroeien? Ik durf te dromen over een harmonieuze wereld, waarin mensen elkaar respecteren en waar-deren of ze nu (hetzelfde) geloven of niet, blank zijn of zwart. Het is gemakkelijk om te piekeren over een onveilige wereld waarin bullebakken de overhand krijgen, of een kille wereld waarin mensen door scherpjes van elkaar worden afgeschermd. Maar soms gebeurt iets totaal onvoorziens, iets schijnbaar kleins met grote gevolgen; en dan wordt de wereld misschien nog interessanter en wonderbaarlijker dan zij nu al is, en wellicht

ook liever. Ik hoop dat Lobi een mooi leven tegemoet gaat, en dat ook zij veel zal dromen!

Onno Boxma

Bij het jaarthema

De activiteiten van de gezamenlijke Nuenense kerken staan in het nieuwe seizoen in het teken van *Dromen voor onze wereld*. Wat wensen wij elkaar, onze wereld en onze kerken toe? Wat hopen en verwachten wij voor de toekomst? En hoe kunnen wij ons daar zelf voor inzetten?

We zullen ons hierbij laten inspireren door profeten van vroeger én nu. Wat hadden de bijbelse profeten voor ogen als ze spraken over een nieuwe, rechtvaardiger wereld? En welke dromen reiken zoekers en zieners van vandaag ons aan? Hoe kunnen zij inspireren en aanzetten tot handelen met het oog op een mooiere toekomst?

Juist in deze onrustige tijden willen we samen nadenken over de kansen die er voor kerken, samenleving en onszelf liggen. *Dromen voor onze wereld* nodigt ons daartoe uit!

*Er is een stad waar iedereen komen mag;
alle poorten staan open, geen deur is op slot.
Niets hoeft je te kopen en geld is overbodig,
alles wat je nodig hebt is te geef.
Als er goud is maken ze er bakstenen van
en diamanten raken ze aan de straatstenen kwijt.*

*Gevangenissen en kazernes zijn niet meer nodig;
alle soldaten zijn afgezwaaid,
alle kantoren zijn wegens omstandigheden
gesloten
en de fabrieksterreinen hebben vrij toegang voor
onbevoegden.
Op de scholen wordt geen oorlog meer uit het
hoofd geleerd,
want kanonnen worden lantaarnpalen,
tanks worden tuinhuisjes
en kogels mogen vuurwerk zijn.*

Uit: 'Het verhaal van Johannes en wat hij zag in zijn dromen', Karel Eykman

Namens de Nuenense kerken,
Pastores Christien Crouwel, Marieke Feuth,
Pieter Flach en Hans Vossenaar

Beeldloos en woordloos: kan dat?

In de vorige Reflector eindigde Elbert Kamp-horst met de conclusie: "Maar Hij of Zij, het Godsbeeld blijft een persoon..." Het uitroep-teken of vraagteken hierachter liet hij, net als altijd, aan de lezer over. Ik koos voor een poging tot vraagteken, maar dat lukte niet helemaal. Ik zal proberen dat een beetje uit te leggen.

Moeilijk! Maar gelukkig hielp in de dienst van afgelopen zondag Pastor Schumacher onver-wachts door hiervoor, sprekend over Maria, een paar woorden aan te reiken. Ik citeer: "Uiteindelijk gaat het niet om het beeld dat wij ons van Maria vormen maar om waar zij naar verwijst. Wij mensen hebben immers beelden nodig om de werkelijkheid te begrijpen die achter die beelden schuil gaat. Om die beelden vervolgens weer los te laten. Net zoals Gods liefde niet met woorden te vatten is, maar wel woorden nodig heeft om de werkelijkheid ervan over te brengen".

Mooi gezegd! Door mij iets anders gezegd: als je Gods liefde wilt verwoorden moet je, al ben je nog zo'n stoere protestant, toch op z'n minst toegeven dat met alleen een 'HIJ' het maar behelpen blijft als je niet ook aan een 'ZIJ' mag denken.

Maar blijft het dan over een persoon gaan, zoals Elbert schrijft? Zelfs dat is niet het geval, denk ik, want zelfs bij dat woord zien we iets (of iemand??) waar we verder geen voorstelling van kunnen (en mogen?) maken. Ik vermoed dat het Joodse volk dat als eerst door had: elk beeld, al dan niet 'gesneden', dat je van 'God' maakt zit ernaast en mist zo zijn doel vooral ook omdat er heel veel NIET afgebeeld blijft en veel kijkers en luisteraars letterlijk nemen wat 'slechts' figuurlijk had moeten blijven. Ze laten het beeld niet meer los en leren niet door de woorden heen te kijken.

Toch kunnen we niet anders: hoewel zelfs het woord 'persoon' tekort schiet kunnen we, denk ik, niet anders dan over God in termen spreken waarin we begrippen als liefde, vrede, gerechtigheid, leven, licht verpersoon-lijken tot iemand die dit alles is/heeft/over-

stijgt. En dan komen de beelden, hoe tekort-schietend ook, vanzelf. Bij voorbeeld 'de hand van God' die onder je, achter je is en waar je zelfs in kunt verblijven, net als onder zijn vleugels (want die wijzen ook op warmte en bescherming), terwijl woorden als poten en klauwen gelukkig uit den boze zijn. Dit voorbeeld maakt duidelijk dat God geen handen heeft, maar toch ook weer wel, en de 'verpersoonlijking'(!) is van wat wij met liefde proberen aan te duiden. Als het op zondag-morgen over 'God' gaat dan zijn daar geen woorden voor en schieten beelden tekort. Meer stil zijn en meer ogen dicht dan maar? Wie het weet mag het zeggen.

Je zult maar dominee zijn in een 'regenboog'-gezelschap...

Jan Toorman

Kerkenraad

Dit bericht schrijf ik vlak voor mijn vakantie. U leest het als de vakantieperiode alweer voor-bij is en we aan het begin staan van een nieuw seizoen samen-met-elkaar-kerk -zijn.

Het seizoen dat voor ons ligt zal een bijzon-der seizoen worden. We gaan met zijn allen volop genieten van de nieuwe ruimtes. Het afgelopen seizoen is er met veel mensen - ofwel in een commissie voor verbouw en in-richting ofwel gewoon handen uit de mouwen op de 'werkvloer' - hard gewerkt aan de ver-bouwing van de keuken, de stilteruimte, de jeugdruimte en de bouw van de tuinkamer. Bij een telling van het aantal helpers kwam ik op een getal van rondom de 90 helpers. Geweldig dat zoveel mensen tijd hebben vrij-gemaakt om mee te werken aan de verfraai-ing van ons kerkgebouw. In het bijzonder wil ik hier toch even de namen noemen van Wim

Maan, die met veel inzet de bouw heeft geleid, steeds op zoek ging naar de goedkoopste offertes en alsmaar bezig was om de plannen nog beter en passender te maken, Carel Haisma die de planning regelde, het coördineren van de vrijwilligers geregeld heeft en Els Tibboel die de grote voortrekker was van het opknappen van de jeugdruimte. Heel hartelijk dank voor al jullie werk! Ook wil ik hier alle gulle gevers hartelijk danken, de anonieme gift voor de totstandkoming van de keuken en de vele giften die de mooie inrichting van de tuinkamer mogelijk maakten. Ook ú allemaal heel hartelijk dank voor uw bijdrage.

Tijdens de feestelijke ingebruikneming van onze vernieuwde benedenverdieping op 9 september wil de kerkenraad alle medebouwers nog eens hartelijk bedanken.

Nog iets bijzonders. We gaan het seizoen in met een vernieuwde printer (de vorige was dringend aan vervanging toe). Dit biedt meer mogelijkheden voor de orde-van-dienstmakers bij bijzondere diensten en u zult dit terug zien in de vorm van Rond de Kerk. Niet meer een stapel A-viertjes met een nietje maar een gevouwen A-3, en ja dan toch ook wel met een nietje in de middenvouw. Dit betekent dat het zomernummer dat u in juli ontving het laatste nummer in de oude vorm was. 11 juli heeft de stapel- en nietploeg voor het laatst gestapeld en geniet. Vanaf deze plaats wil ik jullie allemaal heel hartelijk bedanken voor jullie, soms wel 30-40-jarige, inzet om steeds weer te zorgen dat Rond de Kerk bij ons als gemeenteleden kwam. Een wat kleinere niet-ploeg zal zorgen voor het klaarmaken voor verspreiding en de bezorging bij de contactpersonen.

Dit seizoen wordt vooral een bijzonder seizoen omdat we afscheid zullen nemen van onze predikant Christien Crouwel. Dit doen we 7 oktober met een informeel samenzijn met maaltijd in De Regenboog vanaf 15.30 uur voor gemeenteleden en andere genodigden. Op zondag vindt de afscheidsdienst plaats.

Acht jaar hebben we met elkaar opgetrokken. Je liet ons vaak actief deelnemen aan de kerkdiensten door ons vragen te stellen en antwoorden te verwachten. De bovengenoemde veranderingen zijn ook mede dankzij jouw inzet tot stand gekomen. Je hebt ons er van bewust gemaakt dat als we kerk willen

zijn in de gemeenschap van het dorp Nuenen we ook moeten nadenken over hoe we deze gemeenschap kunnen bereiken. Dank je wel daarvoor. We wensen je veel succes bij deze nieuwe stap naar het drugspastoraat in Amsterdam, een stad waar je heel graag wilt werken.

De startzondag 10 september zal de laatste reguliere dienst zijn waarin Christien voor zal gaan. Vanaf 16 september zal ze aan haar nieuwe baan beginnen.

We zullen ons misschien wat verweesd voelen dit seizoen zonder predikant. Het vraagt van ons dat we ons met elkaar gaan bezinnen op de vraag hoe wij verder willen als gemeente en wat we van onze nieuwe predikant vragen.

De kerkenraadsvergadering van september zal de laatste vergadering zijn waarbij Christien aanwezig zal zijn. Tijdens de kerkenraadsvergadering van oktober zal de kerkenraad lijnen uit gaan zetten voor de zoektocht naar een nieuwe predikant.

We hoeven niet bang te zijn dat we een zondagmorgen zonder voorganger hebben want de ambtsgroep Eredienst is voortvarend te werk gegaan en heeft het preekrooster voor het komend seizoen al bijna helemaal geregeld. Dank jullie wel daarvoor.

Gelukkig heeft Christien nog bijgedragen aan de vormgeving van de activiteiten voor het komend seizoen. Er is weer een interessant programma voor komend seizoen samengesteld. U kunt hierover lezen in het seizoenprogramma dat samen met deze Rond de Kerk bij u bezorgd is.

Ik spreek hier de wens uit dat we met elkaar genieten van ons nieuwe gebouw, de nieuwe vorm van het kerkblad en dat we in verbondenheid met elkaar dit seizoen in gaan waarin we zoekend naar een nieuwe predikant samen kerk zullen zijn met 'dromen voor onze wereld'.

Anjo Lourens
Voorzitter kerkenraad

**Je bent nooit te oud om een
ander doel te stellen of om een
nieuwe droom te dromen**

C.S. Lewis

Van Chagall, dakloos zijn en thuis komen

Wie via Luxemburg naar Frankrijk reist komt dan meestal ook langs Metz. Inderdaad: langs Metz. Zo niet in 2005. Toen kozen we er voor om aan de Moezel op de Camping Municipal van Metz te gaan staan. We wilden de ramen van Chagall in de kathedraal van Metz bekijken. En omdat we na een uurtje of vier al kant en klaar op de camping stonden, besloten we meteen maar naar de kathedraal te lopen. Wandelschoenen aan, camera mee en stappen. Na een meter of 50 zwaaide er een bekende naar ons. We zwaaiden terug en zeiden even gedag. Praatten nog even door, werden uitgenodigd te gaan zitten, fles wijn erbij.

Was het niet zo dat ik nu geen werk meer had? Inderdaad, een nieuwe manager veegde met zijn bezem. Mijn baan ging in de prullenbak. Het werd na een jaar vruchteloos zoeken naar een andere functie een zeer vroegtijdige pré-vut-pensionering. Dat kon toen nog, maar prettig is anders.

Zou het dan kunnen zijn dat ik misschien iets met publiciteit kon gaan doen voor het inloophuis voor thuis- en daklozen in Eindhoven? Eigenlijk was er meteen een klik. Mijn vrouw was een paar jaar gastvrouw geweest in de huiskamer en kook-vrijwilliger. Ik kende door haar verhalen het huis al een beetje.

Het bezoek aan de kathedraal deden we de volgende dag. Prachtige gebrandschilderde ramen in de kooromgang en het noordtransept. Aards en hemels ineen. Zeker een goede aanleiding om Metz te bezoeken. En na de vakantie nam ik contact op met het inloophuis en werd lid van het bestuur.

In een van de gesprekken die ik nog eens met een bevriende en ook afgezwaaide collega had vertelde ik van dit vrijwilligerswerk: ik ben na mijn gedwongen vertrek nu thuis gekomen in dit huis voor thuis- en

dakloze mensen. Dit huis heet door en voor hen 't Hemeltje. Ik herken dat.

Nu ik u aan het slot van dit verhaaltje aantref: Zou het kunnen zijn dat u misschien iets met publiciteit kunt gaan doen voor 't Hemeltje? Mijn tijd van gaan is nu gekomen. Uw tijd van komen aangebroken?

Albert Feddes
Vrijwilliger bij 't Hemeltje

**Diaconaal Centrum
Eindhoven**

Gezocht voor 't Hemeltje

De kerken in en om Eindhoven leven met Diaconaal Inloophuis 't Hemeltje mee en zorgen voor een groot deel van de broodnodige vrijwilligers en financiën. Om dat zeer gewaardeerde meeleven mogelijk te maken heeft het Inloophuis een PR werkgroep die daar op verschillende manieren mee bezig is: er wordt vier maal per jaar een nieuwsbrief uitgegeven, er wordt een jaarverslag gemaakt, er wordt vijf maal per jaar een stukje in de verschillende kerkbladen geplaatst en er is een website die bij de tijd gehouden wordt. In de PR werkgroep zijn mensen die zorgen voor de redactie van de aangeleverde artikelen, voor de opmaak en productie van de nieuwsbrief en het jaarverslag en voor het technische deel van het bijhouden van de website.

Wegens het op handen zijnde vertrek van Albert Feddes ontstaat er binnenkort een vacature in de PR werkgroep voor iemand die af en toe artikelen voor de kerkbladen schrijft, werkers en bestuursleden van het Inloophuis aan hun jasje trekt om materiaal voor de nieuwsbrief en de website aan te leveren en de contacten tussen de PR werkgroep en het bestuur onderhoudt.

Wat er nodig is voor deze functie: affiniteit met het Inloophuis en haar gasten, een vlotte pen en een goede taalbeheersing. Wat wij te bieden hebben: een afwisselende vrijwilligersbaan in een leuk team met enorme maatschappelijke relevantie. Iets voor u/jou? Neem dan contact op met onze secretaris: secretaris@inloophuishemeltje.nl of via Hemelrijken 117, 5612LC Eindhoven.

De Roosdoncken

Uitnodiging

Al een paar keer hebben we u geïnformeerd over de bouw van de gedachtenisplaats op De Roosdoncken. Deze is nu gereed en eind september is de inrichting klaar. Wij zijn trots op de nieuwe gedachtenisplaats en willen deze met een officieel en feestelijk tintje op **zondag 1 oktober a.s. om 14.30 uur** in gebruik nemen. Hierbij wordt u hartelijk uitgenodigd om bij deze opening aanwezig te zijn. Het vrijwilligersteam dat wekelijks het onderhoud van onze begraafplaats verzorgt heeft hard gewerkt, ook tijdens de bouw met allerlei ondersteunende werkzaamheden, en wij willen u graag het resultaat laten zien. Er is gelegenheid om van de mooie natuur op en om De Roosdoncken te genieten en een informatieve wandeling over de begraafplaats te maken.

Wij hopen u op 1 oktober a.s. te mogen begroeten.

Het bestuur van Stichting Protestantse
Begraafplaats De Roosdoncken

Bijeenkomst

Oecumenische gespreksgroep rouwbegeleiding 2017-2018

In oktober start er een gespreksgroep waar diegenen die een partner verloren hebben elkaar kunnen ontmoeten gedurende vijf à zes ochtenden. Het is een initiatief van de gezamenlijke kerken in Nuenen, Gerwen en Nederwetten,. De gespreksgroep wordt georganiseerd door de Oecumenische Werkgroep Rouwbegeleiding.

Eind september zullen voor deze lotgenoten-gespreksgroep uitnodigingen bezorgd worden.

De (vrijblijvende) informatieochtend wordt gehouden op vrijdag 6 oktober 2017, in het Pastoraal Centrum, Park 55, 5671 GC Nuenen om 9.30 u.

Aanmelden voor deze ochtend is niet nodig. Indien u geen uitnodiging ontvangt en toch wilt deelnemen, kunt u contact opnemen met:

Hans Vossenaar

Janni Groot-Baart

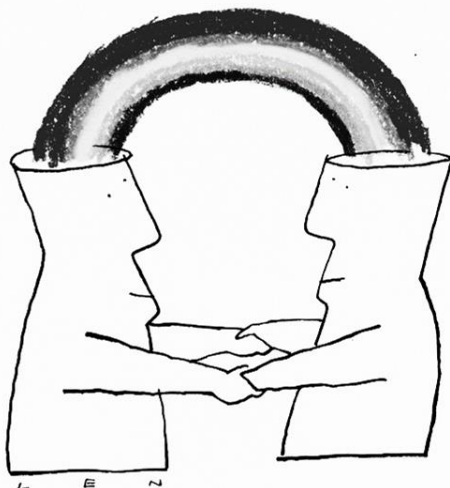

Het oorspronkelijke ontwerp van de
gedachtenisplaats op De Roosdoncken

werkgroep ZWO

Activiteiten vredesweek

Van 16 tot en met 24 september is het Vredesweek. Door het hele land worden er allerlei activiteiten georganiseerd. En in Nuenen blijven we niet achter. Noteert u allen 17 september in uw agenda!

De ochtenddienst in De Regenboog zal een oecumenische viering zijn. Het landelijke thema van de Vredesweek 'De kracht van de verbeelding' zal leidend zijn in deze dienst.

In de middag gaan we op een andere manier de kracht van verbeelding ervaren. Het Van Gogh Kerkje zal die middag geopend zijn vanaf 13.00 uur. U kunt gerust die middag even binnenlopen. Er is van alles te zien en te beleven. Zo zal doorlopend een fototentoonstelling te zien zijn met prachtige beelden van vrede. Wij hopen ook gedichten en schilderijen te tonen. Verder zal ook Amnesty International aanwezig zijn. En... er is muziek, bijna de hele middag, maar met name tussen 16.00 en 17.00 uur. Dan geven we een miniconcert. Paul Weijmans en Ingrid de Graaf en nog vele anderen zullen musiceren, ook jong talent zal aanwezig zijn voor een afwisselend, muzikaal programma. En zo laten wij de 'Kracht van de verbeelding' zien en ervaren.

In deze tijd hebben we veel verbeeldingskracht nodig om in vrede te blijven geloven. In deze Vredesweek willen we proberen om een beroep te doen op onze verbeeldingskracht, waarbij je je los kunt maken van

bestaande beelden en overtuigingen, om te dromen en samen te zoeken naar wat je bindt met anderen in plaats van verdeelt.

Laten we deze Vredesweek openstaan voor elkaars dromen en beelden over vrede. Laten we elkaar blijven zoeken en vinden. Wij zijn ervan overtuigd dat we samen in staat zijn om te laten zien dat het anders kan. Jong en oud, iedereen kan meedoen!

Met vriendelijke groet namens ZWO,
Marianne Smouter

Ionadag 'overHoop' **7 oktober 2017 in Tilburg**

De Nederlandse Iona Groep organiseert zaterdag 7 oktober 2017 een landelijke Ionadag in Tilburg, met als thema: 'overHoop – voor een andere wereld'. De dag is bedoeld voor iedereen: mensen die nog niets weten van Iona tot en met degenen die al lang betrokken zijn bij de Iona Community – een wereldwijde oecumenische beweging vanuit Glasgow en het Schotse eiland Iona.

Programma: Er is een Ionaviering en een lezing door Graham Maule uit Glasgow, drijvende kracht achter de Iona-liederen en -teksten (Lezing met vertaling). Daarna is er keus uit workshops o.a. - zingen, - wat is de Iona Community, - Iona en jongeren, - de encycliek Laudato Si' (over de toekomst van onze planeet), - Chi Kung, en een bezoek aan sociaal eethuis De Pollepel. Daarna volgt een kleine pelgrimage door Tilburg.

Plaats en tijd: Petrus Donders Kerk, Enschtsestraat 124, Tilburg. 7 oktober 11.00 – 17.00 uur.

Toegang: vooruit betaald € 12,50 (tot 25 jaar € 10,00); aan de kerk € 15,00/12,50. Voor de lunch wordt gezorgd.

Aanmelden bij zuid@ionagroep.nl.

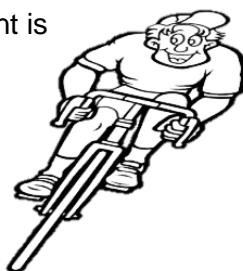
Meer informatie op www.ionagroep.nl

Jeugd Rond de Kerk

Als deze Rond de Kerk verschijnt is de vakantie weer voorbij. Dan fiets je weer gewoon elke dag naar school. En sjouw je je tas mee, met alles wat je nodig hebt voor die dag. De vakantie lijkt al weer eindeloos lang geleden...

De route die je gaat is ondertussen wel bekend, dus gaat het bijna vanzelf. Daarover gaat een gedicht dat ik vond:

*Wegen gaan nooit rechttuit
Altijd zijn er krommingen
Knooppunten, drukke rotondes
Snelwegen*

*Welke kant ga je op
Linksaf, rechtsaf, of toch maar rechtdoor
En soms even omkeren
Als het doodloopt*

*Er zijn parkeerplaatsen
Om even stil te staan
Te pauzeren
Het is niet goed om altijd maar door te gaan
Gehaast*

*Borden wijzen de weg
Maar niet altijd volg ik ze
Rij op de automatische piloot
Met soms een harde trap op de rem
Als het verkeerslicht plotseling op rood springt*

*Ik navigeer mijn eigen weg
Stel in en kom thuis*

Altijd kom ik thuis

(Uit: Wat je weggeeft verlies je niet, bezinningsboekje voor jongeren onder redactie van Arjen Vaartjes)

En dan hoop ik dat jullie al fietsend ook af en toe de weg naar De Regenboog weten te vinden! Want daar is de laatste maanden door allerlei mensen ook hard aan de jeugtruimte gewerkt, onder de enthousiaste leiding van Els Tibboel. En het is mooi geworden.

Kom dus een keer kijken bij de jeugdactiviteiten daar!

Catechese

Op dinsdagavond 12 september beginnen de catechesegroepen weer. Om 19.00 uur de jongste groep voor 12-14 jaar en om 20.00 uur de oudste groep van 15-17 jaar. Het programma dat we dit jaar gaan doen zal een beetje afhankelijk zijn van met hoeveel we zijn. Dat hoor je dus nog als je komt. Daarna zal het ongeveer om de twee weken zijn, de tweede avond is dus op 26 september.

Jongerenvieringen

Hoe we dit komende seizoen de jongerenvieringen op zondagmorgen gaan doen, weten we nog niet helemaal. Want af en toe zijn we maar met een (heel) klein groepje en dat is soms wel eens minder leuk. Daarover zijn we aan het nadenken en met jullie en je ouders bij elkaar geweest op zondag 27 augustus. Maar die bijeenkomst moest nog komen toen ik dit stukje al moest schrijven. Je hoort dus nog van ons!!

Jaap, dankjewel! Want je hebt heel wat jaren meegedraaid in het team van de jongerenvieringen, maar je wilde daarmee stoppen aan het eind van het afgelopen seizoen. En dus hebben we je op onze laatste bijeenkomst al uitgezwaaid, maar ook hier nog een keer dankjewel voor je inzet en creativiteit en scherpe vragen en vooral je betrokkenheid bij de jongeren van de PGN.

Liesbeth, Els, Anneke, Erik en Pieter

Dienst met Jocanto

Zondag 1 oktober zal Jocanto zingen in de dienst in De Regenboog. Het thema van die dienst

is, nu ik dit schrijf, nog niet bekend, maar het zal zeker een sprankelende dienst worden, die we samen met een aantal jongeren hebben voorbereid.

Pieter

**Tot de volgende
keer!**

Voorstelling

Kom naar voren! 500 jaar protestantisme

Op zondag 22 oktober vindt in De Regenboog de voorstelling *Kom naar voren!* plaats, ter gelegenheid van de viering van 500 jaar Reformatie. Verhalenverteller Kees Posthumus en accordeonist Juul Beerda presenteren bekende en minder bekende voorlieden van de Reformatie in een afwisselende, muzikale voorstelling.

In tekst en beeld, begeleid door de klanken van een accordeon, komen de historische personen tot leven. Historisch verantwoord gaat hier spannend samen met een actuele spits. Denk aan: Maarten Luther, Jan de Bakker uit Woerden, de Duitse vorst Philipp von Hessen, de gastvrije Menso Alting, de Bijbelgetrouwe Calvijn, de dappere Menno Simonszoon, de geleerde Arminius. En de meid van de pastoor in Borne. Kent u ze nog niet? Dan leert u ze kennen, wanneer ze naar voren komen en zich uitspreken!

Deze voorstelling wordt georganiseerd door de gezamenlijke Protestantse Gemeentes in Peel en Kempenland. Na afloop is er gelegenheid met elkaar een drankje te drinken en na te praten.

Kaartjes kosten € 6,21 (€ 5,00 kaartje + € 1,21 administratiekosten) en zijn online te bestellen. Ga daarvoor naar:

tinyurl.com/komnaarvoren
en volg de betaal instructie. U krijgt uw toegangkaartje vervolgens per e-mail toegestuurd. Dit kunt u uitprinten en meenemen naar de voorstelling.

Datum: zondag 22 oktober
Tijd: 15.00 uur
Plaats: De Regenboog
Info: Kerkelijk werker Pieter Flach

Oecumenische thema-avond

In het Seizoensprogramma kunt u lezen hoe ook dit seizoen de Nuenense Kerken een gezamenlijke serie avonden presenteren op de laatste woensdag van de maand. De rode draad vormt ons jaarthema. Dit seizoen: *Dromen voor onze wereld*.

In Rond de Kerk zal steeds een korte verwijzing naar de eerstkomende thema-avond worden opgenomen. Voor de uitgebreide informatie met betrekking tot de tijdstippen van aanvang en einde, locatie, prijs en inhoud van het programma kunt u het Seizoensprogramma raadplegen.

Woensdag 27 september: Een heldere en hartelijke kerk Lezing door Mgr. Gerard de Korte

Als er één bisschop is die zich uitspreekt over de oecumene, dan is het bisschop Gerard de Korte van het bisdom Den Bosch. De Korte profileert zich als een geestelijk leider die mensen met elkaar wil verbinden en bruggen wil bouwen. Tussen mensen in bisdom en kerk, maar ook tussen verschillende religies. De oecumenische beweging noemt hij dan ook 'een geschenk van Gods Geest'.

Herdenking slachtoffers wereldoorlog II

Op vrijdag 22 september herdenken we het feit dat Nuenen 73 jaar geleden, op 21 september 1944, werd bevrijd.

De herdenking begint met een openbare bijeenkomst in de Clemenskerk aan het Park. Deze herdenking begint om 18.30 uur, heeft geen religieus karakter en is voor iedereen toegankelijk. We herdenken dan de geallieerde militairen die in en om Nuenen hun leven lieten voor onze vrijheid en de Nuenense burgers en militairen die zijn omgekomen tijdens de oorlogsperiode en de nasleep daarvan.

Het programma voor de herdenking is als volgt:

- Burgemeester en wethouders begeven zich, vergezeld door oud-strijders en genodigden en onder begeleiding van de gilden, van Het Klooster naar de Clemenskerk voor de herdenking. In de kerk zal muziek klinken en worden teksten voorgelezen door scholieren. Er zullen 68 kaarsen aangestoken worden voor omgekomen burgers en militairen door leerlingen van de basisscholen en scouts van Rudyard Kipling. Hoogtepunt van de herdenking vormt het voorlezen van de namen van de 25 geallieerde militairen die voor onze vrijheid zijn gesneuveld in Nuenen en omgeving en de 43 namen van Nuenense militairen en burgers die in de oorlog zijn omgekomen. Nadat één minuut stilte in acht is gehouden zal het Wilhelmus gezongen worden.
- Na de bijeenkomst in de Clemenskerk begeleiden de gilden alle aanwezigen tot vóór Het Klooster waar het tweede gedeelte van de herdenking wordt gehouden. Daar wordt het bevrijdingsvuur ontstoken en zal gesproken worden door burgemeester Houben en de jeugdburgemeester. Er zijn kransleggingen en er wordt één minuut stilte gehouden. De herdenking eindigt met het spelen van het Wilhelmus door de brassband en de trompetsolo 'Last Post'.

In tegenstelling tot eerdere jaren is er geen bevrijdingsfeest in het Park.

Activiteiten voor de ouderen

Uitstapje en ouderenmiddagen

Traditioneel starten we jaarlijks het seizoen van de ouderenmiddagen met een uitstapje. Op zoek naar een datum, waarop ook alle ouderenbezoekers aanwezig kunnen zijn, zijn we uitgekomen op **woensdag 4 oktober**. We gaan naar het kasteel in Geldrop voor een rondleiding en een lunch in de theetuin. U was gewend dat de ouderenbijeenkomsten plaatsvonden op de 3^e donderdag van de maand. We houden vast aan de donderdagen, echter dit zal nu steeds de 4^e donderdag van de maand zijn. Enkele deelnemers hadden namelijk een dubbele activiteit op de 3^e donderdag.

De ouderenmiddagen staan, steeds van 14.30-16.00 uur, gepland op de volgende donderdagen:

26 oktober, 23 november, 21 december (Kerst), 25 januari, 22 februari, 29 maart (Pasen), 26 april en 24 mei.

We hopen u weer te zien! Ook als u nog nooit bent geweest, u bent van harte welkom!! Voor eventueel vervoer kunt u bellen met Hetty Postema (040-2846010 of 06-55102244)

Hartelijke groet,
Lidwien Baggen

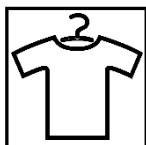

Bedankt!

Dank voor de felicitaties en bloemen

Op 28 juni waren we 50 jaar getrouwd. In die jaren hebben we veel lief en leed met elkaar gedeeld. We hebben het bescheiden gevierd met regen en zonneschijn. We willen de Protestantse Gemeente Nuenen bedanken voor de mooie bloemen uit de kerk die vergezeld gingen van een kaart met de namen van gemeenteleden.

Daan en Arda Vosseveld-Dijkhuizen

Kledinginzameling

De kledinginzamelactie van Sam's Kledingactie ten behoeve van de bevolking van Zuid-Soedan!

Hebt u nog kleding 'te veel'? Met elk kledingstuk dat u niet meer draagt, kunt u mensen helpen.

De opbrengst van de ingezamelde kleding gaat dit najaar naar hulppakketten voor de bevolking in Zuid Soedan, een land dat al jaren kampt met een burgeroorlog en droogte.

De oorlog heeft de landbouw volledig verwoest. Waterputten zijn vernietigd en de infrastructuur is onbruikbaar. De gezinnen, voornamelijk boeren, hebben het weinige dat ze nog hebben, volledig gebruikt en kunnen geen kant op. Het vee is verloren gegaan en het gereedschap is vernietigd. Maandenlang hebben ze moeten leven van de planten die ze konden vinden en de enkele vis die ze konden vangen. De droogte blijft aanhouden. Al meer dan twee jaar heeft het niet geregend in Zuid-Soedan en de bevolking is voor de voedselvoorziening afhankelijk van waterputten. Als er niet ingegrepen wordt, zal de helft van de bevolking, waaronder méér dan 200.000 jonge kinderen, slachtoffer worden van de hongersnood.

Cordaid heeft, met steun van Sam's Kledingactie, een programma ontwikkeld om de bevolking van Zuid-Soedan te helpen. Help mee met uw oude textiel en doe mee met deze kledinginzamelingsactie! Dames-, heren-, of kinderkleding, goede en bruikbare kleding, schoeisel, dekens en huishoudtextiel, liefst in gesloten plastic zakken, alles is welkom.

De kleding inzamelingsactie wordt gehouden op **zaterdag 30 september van 10.00 uur tot 12.30 uur**. U kunt uw kleding inleveren op het plein voor de H. Clemenskerk in Nuenen.

Theoscoop

Ook dit seizoen heeft u de mogelijkheid om een aantal bij het jaarthema gekozen films te zien in De Regenboog, aanvang 20.00 uur (koffie vanaf 19.30 uur).

In Rond de Kerk zal steeds een korte verwijzing naar de eerstkomende filmavond worden opgenomen. Voor de uitgebreide informatie met betrekking tot het tijdstip van aanvang en de inhoud van de film kunt u het Seizoensprogramma raadplegen.

Woensdag 20 september: An

Sentaro, een ex-crimineel, is nu eigenaar van een bakkerij die dorayaki's maakt, koekjes gevuld met zoete rodebonenpasta (anko). Op een dag staat Tokue, een oudere dame voor zijn deur en biedt hem aan om te helpen. Niet zonder twijfel accepteert Sentaro het aanbod van Tokue en ze blijkt dankzij een geheim recept fantastische zoete rodebonenpasta te maken. De bakkerij wordt dankzij deze koekjes een groot succes en langzaam groeien de twee naar elkaar toe.

Een door Naomi Kawase geregisseerde film. Zij vertelt op een gevoelige manier een verhaal, met prachtige, rustige shots. Een film die niet alleen de ziel voedt, maar je na het zien ook trek laat krijgen in deze Japanse lekkernij.

Leven dat voorbijging...

Op dinsdag 16 mei overleed ons gemeentelid

Barbara Leijssenaar – Steenkamp

Babs Leijssenaar werd 86 jaar. Babs was iemand met een duidelijke mening over dingen en ze had ook nadrukkelijke verwachtingen van mensen. Het was voor haar naasten lang niet altijd makkelijk om daarmee om te gaan.

Ze was ook een creatieve vrouw: ze had aangegeven dat een foto van twee beelden die ze zelf gemaakt had voorop de rouwkaart moest staan. Ze maakte kleding voor haar kinderen, borduurde schilderijen voor aan de muur. Ook was ze een moeder die een baan buitenshuis had in een tijd waarin dat nog helemaal niet gewoon was.

Bij de uitvaartdienst in het Van Gogh Kerkje op dinsdag 23 mei lazen we psalm 139. Een lied dat zingt over Gods creativiteit, waarbij de Schepper ons beter kent dan wij onszelf kennen. Verschillende liederen had ze zelf uitgezocht voor deze dienst, liederen die ze in haar jeugd al leerde en die haar een leven lang na aan het hart waren geweest, omdat ze haar geloofsvertrouwen verwoordde.

Door een haag van mensen werd ze het Van Gogh Kerkje uitgedragen, waarbij ieder een witte roos op de kist legde. Daarna zwaaiden we haar uit toen ze voor de crematie naar Eindhoven vertrok.

Dat God troost zal bieden aan haar kinderen, kleinkinderen, achterkleinkinderen en ieder die haar missen zal.

Pieter Flach

Leven dat voorbijging...

Op woensdag 19 juli overleed

Ad de Graaff, op 89-jarige leeftijd.

Ad groeide op in de Hoekse Waard, als tweede van vijf kinderen. Na de middelbare school ging hij naar Utrecht om daar wis- en natuurkunde te studeren. Wegens geldgebrek kon hij tot zijn grote teleurstelling na zijn kandidaatsexamen niet verder met zijn doctoraal.

Dat weerhield Philips er niet van om Ad in dienst te nemen. Bij de Lichtgroep werd hij chef van het LiDEC (Lighting Design and Engineering Centre). Hij realiseerde verschillende toonaangevende projecten, zoals de buitenverlichting van het Evoluon en de verlichting van de brug over de Bosporus. Zelf maakte Ad daar weinig woorden aan vuil, bescheiden als hij was.

In 1955 trouwde hij met Grete met wie hij in augustus 62 jaar getrouwd zou zijn geweest. Ze kregen samen zes kinderen, die ze een mooie jeugd konden bieden in de grote boerderij aan de Dubbestraat.

De laatste jaren van zijn leven leed Ad aan Alzheimer. Na een dubbele longontsteking eind juni ging hij erg achteruit. Gelukkig kon Ad thuis verzorgd worden door Grete en de kinderen. Daar, in zijn eigen paradijsje, zoals hij dat noemde, is hij overleden.

In de dankdienst voor zijn leven werd lied 979 van Willem Barnard uit het nieuwe Liedboek aangehaald, dat aansluit bij de bergrede van Jezus. Na de uitvaart werd Ad in kleine kring begraven op begraafplaats De Roosdoncken.

Dat Ad geborgen mag zijn in het paradijs waarvan dit lied zingt en dat Grete, kinderen en (achter)kleinkinderen en ieder die Ad zal missen de troost en het licht mogen ervaren van de Eeuwige.

Ds. Christien Crouwel

EEN EN ANDER

Dit is mijn laatste 'een en ander'... Een vreemd idee, zeker nu het pas half augustus is terwijl ik dit schrijf en er nog zoveel leuke activiteiten in het verschiet liggen.

Startweekend

Allereerst natuurlijk ons startweekend, dat begint met een feestelijke avond voor de hele gemeente. Deze avond aan het begin van het seizoen is bezig een mooie, nieuwe traditie te worden, nadat deze vorig jaar een beetje uit nood geboren was omdat een vrijwilligersavond aan het einde van het seizoen er organisatorisch niet meer in zat. Ieder gemeentelid is welkom, vanuit de gedachte dat het inmiddels moeilijk meer aan te geven is wie er eigenlijk géén vrijwilliger is...

De dag erop vindt dan onze startzondag plaats. Een Viering Vrije Vorm in het teken van het nieuwe jaarthema 'Dromen voor onze wereld', met aansluitend een Open Huis voor alle Nuenenaren die eens een kijkje willen nemen in onze kerk. Want natuurlijk vindt het hele weekend plaats in en om onze compleet vernieuwde ontmoetingsruimte, waar zoveel mensen zo hard en zo enthousiast aan hebben gewerkt in de afgelopen twee jaar!

Seizoensprogramma

Als het goed is, hebt u samen met deze Rond de Kerk het nieuwe seizoensprogramma ontvangen, de gids met alle activiteiten in en om onze gemeente. Zo niet, dan ligt er in de kerk een exemplaar voor u klaar. Er is door de speciale redactie weer hard aan gewerkt en het verschijnt ook dit jaar in het langwerpige, altijd-goed-terug-te-vinden formaat. Als ik ergens op huisbezoek ben, zie ik de gids vaak vrolijk uit krantenbakken steken of onder andere tijdschriften vandaan piepen. Dat is precies de bedoeling: alle info letterlijk onder handbereik!

Oecumene

Een week na ons startweekend vindt in De Regenboog de jaarlijkse oecumenische vredesdienst plaats, ditmaal met medewerking van het Gregoriaans Koor. Om de dienst heen heeft ZWO een aantal activiteiten georganiseerd. Daarover kunt u elders in Rond de Kerk meer lezen.

Daags erna vertrekken 45 gemeenteleden, parochianen en leden van de Evangelisch-Lutherse Gemeente met de bus naar Zuid-Engeland, voor een 9-daagse oecumenische reis. Het is alweer de 5e (of 6e?) reis in dit verband en dit keer staat een en ander in het teken van de Keltische spiritualiteit.

Afscheid

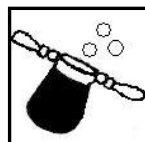
Het weekend van 7 en 8 oktober zal dan mijn afscheid zijn... Aan de afscheidsdienst op zondag zullen velen hun medewerking verlenen waar ik heel blij mee ben. Hoe een en ander zal zijn weet ik nog niet, het voelt allemaal nog wat onwerkelijk.

Tenslotte: Het is nu nog een beetje te vroeg voor een terugblik op mijn acht jaren in Nuenen. Die kunt u in het volgende nummer van Rond de Kerk verwachten...

Tot die tijd: tot ziens bij één van de kerkdiensten of andere activiteiten!

Ds. Christien Crouwel

Collectes

Juni-juli 2017

datum	bestemming	bedrag
11-6	Bijna thuis huis Nuenen	344,00
2-7	Wilde Ganzen	40,85
2-7	JOP	169,30
2-7	Eigen kerk	94,50
9-7	ZWO Ethiopie	201,62
9-7	Eigen kerk	83,66
16-7	Educ. fonds vlucht Nuenen	256,20
16-7	Eigen kerk	116,70
23-7	Vluchtelingen in de knel	230,46
23-7	Eigen kerk	83,46
30-7	Voedselbank Nuenen	190,50
30-7	Eigen kerk	67,47
		1.878,72

namens de Diaconie,
Henk Roozenbeek

Om reden van privacy zijn in deze versie persoonsgegevens verwijderd.

redactie

Agenda

Als er geen locatie staat vermeld, dan vinden deze activiteiten plaats in de Regenboog.
 Voor meer informatie: de meeste van deze activiteiten worden nader toegelicht in het
 Seizoensprogramma of op www.pgn-nuenen.nl

9 sept.	Picknick	13.00 u	W. Tibboel	Tuin Clemenskerk
9 sept.	Startfeest	17.00 u	I. Huizing	
10 sept.	Startzondag / Open kerk	10.00 u	A. Lourens	
11 sept.	Bijbel lezen in het spoor van Israël	14.00 u 20.00 u	C. Schuur	Pastoraal Centrum
12 sept.	Catechese 12-14 jaar	19.00 u	P. Flach	
	Catechese 15-17 jaar	20.00 u	P. Flach	
13 sept.	Geloof en leven	20.00 u	J. Deckers	
20 sept.	Theoscoop: 'An'	20.00 u	F. Dam	
24 sept.	Relikwido	20.00 u	A. Lourens	
26 sept.	Samen aan Tafel	18.00 u	H. Postema	
26 sept.	Catechese 12-14 jaar	19.00 u	P. Flach	
	Catechese 15-17 jaar	20.00 u	P. Flach	
27 sept.	Oec. thema-avond: mgr. G. de Korte	20.15 u	M. Feuth	
30 sept.	Kindernevendienstkamp		H. Stuij	
4 okt.	Ouderenmiddag (uitstapje)	14.30 u	L. Baggen	
5 okt.	Open Deur gespreksochtend	9.45 u	M. Hendrickx	
6 okt.	Werkgroep Rouwbegeleiding	9.30 u	J. Groot	
7 okt.	Afscheid ds. C. Crouwel met maaltijd	v.a. 15.30 u	P. Flach	
10 okt.	Catechese 12-14 jaar	19.00 u	P. Flach	
	Catechese 15-17 jaar	20.00 u	P. Flach	
12 okt.	Theoscoop: 'Moonlight'	20.00 u	F. Dam	
13 okt.	Gesprekskring 57+	10.00 u	B. Algera	
23 okt.	Bijbel lezen in het spoor van Israël	14.00 u 20.00 u	C. Schuur	Pastoraal Centrum
24 okt.	Catechese 12-14 jaar	19.00 u	P. Flach	
	Catechese 15-17 jaar	20.00 u	P. Flach	
25 okt.	Geloof en leven	20.00 u	J. Deckers	
26 okt.	Ouderenmiddag	14.30 u	L. Baggen	
31 okt.	Samen aan Tafel	18.00 u	H. Postema	

Iedere dinsdag van 16.00 -17.30 uur is er spreekuur in de Regenboog.

Info: ds. Christien Crouwel en Pieter Flach

Op donderdagochtend is er Open Huis van 10 - 12 uur.

De koffie staat klaar! Info: Anneke Zweers

Gebruik van De Regenboog

Het is voor derden mogelijk een of meer ruimtes in De Regenboog te gebruiken:
 de kerkzaal, de jeugdruimte, de ontmoetingsruimte
 én de andere ruimtes op de eerste verdieping.

Wat denkt u van een concert of symposium in de kerkzaal?

Of van een receptie, jubileumviering of trouwfeest in de ontmoetingsruimte?

Of van het houden van een feest, voor de 12 tot 18-jarigen, in de jeugdruimte?

Of van een cursus in een van de kamers boven?

Informatie is te verkrijgen bij M. van Zanten, email huismeester@pgn-nuenen.nl

Informatie over de diensten

zondag 10 september

De Regenboog **10.30 uur**
(vanaf 10.00 uur staat de koffie klaar)
ds. C. Crouwel en kerkelijk werker P. Flach
Startzondag van het nieuwe seizoen
Collecte: Missionair werk
Koffieschenken: wijkteam Oost

zondag 17 september

De Regenboog 10.00 uur
pastor J. Deckers
Oecumenische Vredesdienst
Er is kindernevendienst
Collecte: PAX
Koffieschenken: Diaconie/ZWO

zondag 24 september

De Regenboog 10.00 uur
ds. A. Rebel
Er is kindernevendienst
Collecte: Educatiefonds Vluchtelingen Nuenen
Koffieschenken: ambtsgroep Pastoraat

zondag 1 oktober

De Regenboog 10.00 uur
kerkelijk werker P. Flach
m.m.v. Jocanto
Let op: geen ringleiding
Er is kindernevendienst
Collecte: Israël-zondag
Koffieschenken: Coll. v. Kerkrentmeesters

zondag 1 oktober:

Van Gogh Kerkje 19.30 uur
Taizé-vesper
Collecte: Wilde Ganzen

zondag 8 oktober

De Regenboog 10.00 uur
ds. C. Crouwel
Afscheidsdienst
Er is kindernevendienst
Collecte: Kerstpakkettenactie Nuenen
Koffieschenken: wijkteam Zuid

zondag 15 oktober

De Regenboog 10.00 uur
kerkelijk werker P. Zweers
Er is kindernevendienst
Collecte: Kerk in Actie, wereldvoedseldag
Koffieschenken: wijkteam Refeling/Vallestap

zondag 22 oktober

De Regenboog 10.00 uur
I. van der Mast, geestelijk verzorger
Er is kindernevendienst
Collecte: Diaconaal werk in Nuenen
Koffieschenken: groep Hoefblad

zondag 29 oktober

De Regenboog 10.00 uur
ds. K. Seijdell
Er is kindernevendienst
Collecte: project Dalit in India (ZWO)
Koffieschenken: ambtsgroep Eredienst

U kunt de kerkdienst beluisteren op internet.
Dat kan rechtstreeks, maar ook op een later
tijdstip.

Kijk op onze website onder
'Kerkdiensten/meeluisteren'